

HELSINGIN KÄRJÄOIKEUS
HELSINGFORS TINGSRÄTT

Helsingfors tingsrättens årsberättelse 2023
Annual report of Helsinki District Court 2023

2023

VUOSIKERTOMUS

SISÄLLYS

Laamannin katsaus	3
Lagmannens översikt	5
Hallinnon katsaus	8
Katsaus tilastoihin	9
Toiminnan kehittäminen	
Lainsäädäntömuutos vauhditti rikososastojen toiminnan muutosta	11
Työjärjestysuudistuksen vaikutus siviiliosastojen toiminnan kehittämiseen	12
Rikos-AIPAn käyttöönottoon valmistaudutaan huolella	14
Summary	15

HELSINGIN KÄRÄJÄOIKEUS
PORKKALANKATU 13
FIN - 00180 HELSINKI

Ulkoasu: Vinjetti, Antti Tapola
Kuvat: Tuomioistuinvirasto ja Helsingin kärjäoikeus
Haastattelut: Tiedottaja Maarit Avellan, Helsingin kärjäoikeus

Laamannin katsaus

Helsingin käräjäoikeuden vuosi 2023 on ollut työntäyteinen, mutta kaikessa toiminnassa näkyy usko siihen, että olemme menossa parempaan suuntaan. Tähän vaikuttaa paitsi se, että olemme saaneet kahtena peräkkäisenä vuonna huomattavat vakituiset lisäresurssit sekä lainkäyttö- että kansliahenkilökunnan määrään, mutta myös se, että käräjäoikeuden pitkäjänteinen kehittäminen on jatkunut myös vuonna 2023.

SIRPA PAKKALA
laamanni

◆ Käräjäoikeuden toimintaa on pitkään haitannut tuomioistuinlaitoksen perusrahoituksen riittämättömyys. Perusrahoituksen riittämättömyys yhdessä Helsingin käräjäoikeuden poikkeuksellisen juttukannan kanssa on aiheuttanut sen, että käräjäoikeuden työtilanne on tällä hetkellä erityisen vaativa. Käräjäoikeuden juttukanta on selkeästi vaativampi kuin muualla. Meille on myös keskittynyt paljon erityisen laajoja asioita. Tätä Helsingin käräjäoikeuden erityisasemaa Tuomioistuinviraston (aiemmin Oikeusministeriö) käräjäoikeuksien työmäärän arvioinnissa käyttämä mittaristo ei ole kyennyt aiemmin täysin huomiomaan. Tilannetta on vielä pahentanut vuonna 2020 alkanut koronapandemia, jonka vuoksi istuntokäsittelyitä jouduttiin peruuttamaan.

Käräjäoikeuden laajojen riita-asioiden niin sanottu ruuhkautuneisuusaste on ollut jo usean vuoden ajan korkea. Ruuhkaantuneisuudella tarkoitetaan vuoden aikana saapuneiden asioiden suhdetta vireillä oleviin asioihin. Suomessa on useita käräjäoikeuksia, joissa laajojen riita-asioiden ruuhkautuneisuusaste on alle 50 %, kun se Helsingin käräjäoikeudessa on tällä hetkellä 109 % ja on ollut aiemmin jopa yli 150 %. Vuonna 2023 vireillä olevien laajojen riita-asioiden määrä on kuitenkin kääntynyt selvään laskuun, kun laajoja riita-asioita on ratkaistu enemmän kuin niitä on vuoden aikana saapunut. Suunta on siis oikea – kiitos sekä siviiliosastojen henkilökunnan että saatujen lisäresurssien.

Sen sijaan vireillä olevien rikosasioiden määrää emme ole kyenneet alentamaan koronaa edeltävään tasoon. Rikosasioita on edelleen yksittäisellä käräjätuomarilla vireillä niin paljon, että jo asia-

kirjahallinto vie meiltä aikaa perustoiminnasta eli ratkaisujen antamisesta. Olemmekin sijoittaneet saatuja lisäresursseja myös rikososastoille. Se ei kuitenkaan yksi auta, koska syyttäjät eivät ole osoittaneet samalla tavalla lisäresursseja pääkaupunkiseudulle.

Toiminnan tulos

Käräjäoikeuden tulostavoitteena vuonna 2023 on ollut ratkaista saman verran asioita kuin niin saapuu sisään. Kokonaisuudessaan käräjäoikeuteen saapui 87 337 asiaa ja niitä ratkaistiin 72 382. Vireillä olevien asioiden määrä oli vuoden lopussa 39 872 asiaa. Kokonaisuutena käräjäoikeuden asiamäärä on vaihdellut viime vuosina 75 000-90 000 välillä. Vaihtelu johtuu summaaristen velkomusasioiden suuresta vaihtelusta. Vuonna 2023 summaarisia velkomusasioita saapui 63 734 eli noin 26 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna.

Käräjäoikeus ei ole kyennyt toimintavuonna saavuttamaan sille asetettuja tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteita. Tuottavuusluku oli 84 ja taloudellisuusluku oli 829 (ilman toimitilavuokria). Kumpikin luku oli jonkin verran koko maan keskiarvolukuja huonompi. Tähän ovat vaikuttaneet edellä mainitut käräjäoikeuden poikkeukselliset toimintaolosuhteet.

Eri asiaryhmien käsittelyajat ovat valtakunnallisesti hyvää tasoa lukuun ottamatta rikos- ja laajoja riita-asioista. Rikosasioiden käsittelyaika oli 10,8 kuukautta, kun valtakunnallinen käsittelyaika oli 6,3 kuukautta. Laajojen riita-asioiden käsittelyaika oli 13,5 kuukautta, kun valtakunnallinen käsittelyaika oli 10,2 kuukautta. Käräjäoikeuden käsittely-

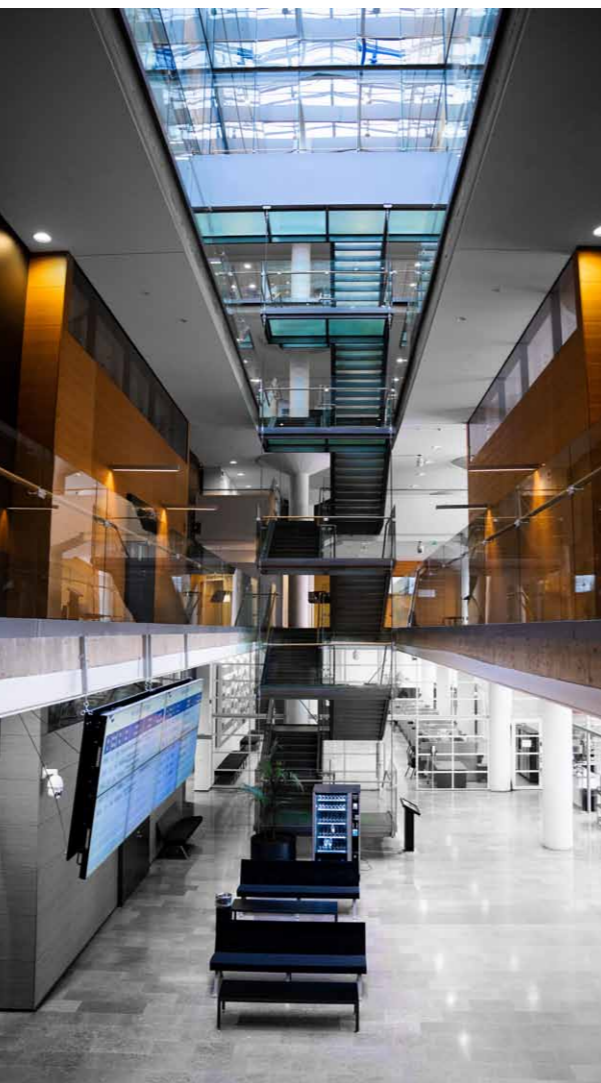
ajat näissä asiaryhmissä eivät kuitenkaan poikkea merkittävästi muista pääkaupunkiseudun käräjäoikeuksista. Lisäksi on huomattava, että monissa muissa asiaryhmissä, kuten summaariset velkomusasiat, hakemusasiat ja insolvenssiasiat, käräjäoikeuden tulos oli hyvä.

Käräjäoikeuden työmäärästä sitoutuu merkittävä osa myös toimintaan, jota Tuomioistuinviraston mittaristo ei mittaa. Vuoden aikana käräjäoikeudessa on jälleen, koronapandemian hellitettyä, vierailut lukuisa joukko kansainvälisiä vieraita, minkä lisäksi käräjäoikeus on antanut lausuntoja lainsäädäntöhankkeisiin tai henkilökuntamme on jäsenenä erilaisissa Tuomioistuinviraston tai Oikeusministeriön työryhmistä taikka hankkeissa. Ammattitaitoinen henkilökuntamme on ollut myös vahvasti mukana kouluttajina ja koulutuksen suunnittelijoina Tuomioistuinviraston koulutuksissa.

Toiminnan tulosta voidaan vällinneissa poikkeuksellisissa olosuhteissa pitää kokonaisuutena vähintäänkin tyydyttävänä. Kiitos tästä kuuluu ammattitaitoiselle henkilöstölle. Tarkemmat tiedot asiamäärästä, käsittelyajoista ja muista tunnusluvuista ovat oheisissa tilastoissa.

Vuoden 2021 voimaan tulleen työjärjestysuudistuksen tarkastelu

Vuoden 2023 aikana oli aika tarkastella, oliko tarvetta päivittää 1.10.2021 voimaan tullutta työjärjestystä. Tuolloin voimaan tullessa työjärjestysuudistuksessa muun muassa lisättiin lainkäyttöosastojen lukumäärää neljästä kuuteen ja muutettiin käräjänotaarien hallinnollista sijoittumista siten, että he ovat yhdellä osastolla kerrallaan. Tämä kaikki aiheutti usealle työntekijälle osaston- tai asiaryhmän muutoksen, juttujen siirtämistä osastolta toiselle sekä uusien toimintatapojen kehittämistä taikka opettelemista. Muutos oli suuri ja vielä kahden vuoden jälkeenkin osastoilla kehitettiin toimintoja

*Toiminnan tulosta voidaan vällinneissa
poikkeuksellisissa olosuhteissa pitää
kokonaisuutena vähintäänkin tyydyttävänä.
Kiitos tästä kuuluu ammattitaitoiselle henkilöstölle.*

uudelleen. Työjärjestysuudistuksen tarkoituksena oli muun muassa se, että henkilöjohtaminen tulisi lähemmäksi työntekijöitä.

Asetin 21.2.2023 työryhmän tarkastelemaan 1.10.2021 voimaan tulleen työjärjestysuudistuksen päivitystarpeita. Työryhmän puheenjohtajana toimi käräjätuomari Jussi Sippola ja sihteerinä käräjätuomari Assi Salminen sekä jäseniä kaikista osastoista ja henkilöstöryhmistä. Työryhmän raportti valmistui 30.6.2023. Selvitystyö osoitti, että vuoden 2021 organisaatiouudistus oli onnistunut, eikä suurempia päivitystarpeita ilmennyt. Suurimpana muutosehdotuksena työryhmä ehdotti, että jokaisella lainkäyttöosastolla tulisi olla ainakin yksi apulaisosastonjohtaja, jotta henkilöjohtamiseen jää riittävästi aikaa. Olenkin vahvistanut uuden 1.1.2024 voimaan tulleen työjärjestyksen, jonka mukaan jokaisella siviiliosastolla on yksi apulaisosastonjohtaja ja jokaisella rikososastolla kaksi apulaisosastonjohtaja.

Vuoden 2021 vuosikertomuksessa käräjätuomari, osastonjohtaja Leena Söderholm kertoi odotuksistaan, mitä hänellä oli aloittaessaan 1.10.2021 osaston 6 osastonjohtajana. Jäljempänä tässä vuosikertomuksessa Söderholm kertoo, ovatko odotukset toteutuneet.

Henkilökunnan osaamisen kehittäminen

Käräjäoikeudessa on jo usean vuoden ajan pidetty tärkeänä sekä uuden henkilökunnan perehdyttämistä että koko henkilökunnan osaamisen kehittämistä. Käräjäoikeudessa on vuonna 2022 työryhmätyöskentelyn jälkeen vahvistettu Perehdytyksen periaatteet, jonka on tuonut mukanaan muun muassa uudelle käräjäsihteerille virkasuhteen alkuun viikon perehdytysjakson asiakaspalvelussa sekä ajatuksen siitä, että osastojen tulee tehdä yhteistyötä uuden henkilöstön perehdyttämisessä. Käräjäoikeudessa on myös koulutussuunnittelija sekä koulutuksen suunnitteluryhmä, jossa on jäseniä kaikista henkilöstöryhmistä. Lainkäyttöhenkilökunnan vastuutuomaritoiminta keskeisimmässä asiaryhmissä on myös vakiintunut toimintaa.

Vuonna 2023 käynnistettiin eOppiva-projekti, jonka tarkoituksena on tukea henkilökunnan osaamisen kehittämistä. eOppiva-työryhmässä valmisteltiin virastokohtaisen eOppivan käyttöönottoa ja hankkeeseen palkattiin projektityöntekijä, jonka tehtävänä oli valmistella käräjäoikeuden eOppiva-sivusto. eOppiva on tarkoitus ottaa käyttöön paitsi henkilökunnan perehdytyksessä, mutta myös virkamiesten hallinnollisten ohjeiden ja lainkäyttöön liittyvien aineiston tallentamisessa.

Rikososastojen valmistautuminen muutoksiin

Vuonna 2023 rikososastojen toimintaan sävytti merkittävästi valmistautuminen kahteen isoon muutokseen. Tiedossamme oli, että AIPAnhanke tulee päättymään vuoden 2024 aikana ja sitä ennen rikosAIPA otetaan käyttöön. Ryhdyimme jo hyvissä ajoin vuonna 2023 valmistautumaan tulevaan muutokseen muun muassa nimittämällä projektin-

johtajan myös rikosAIPaan. Lisäksi kaikki rikososastojen kärjätuomarit ja -sihteerit osallistuivat ydinkouluttajien järjestämille ydinkoulutuspäiville. RikosAIPaprojekti on saanut myös ensiarvoisen tärkeää tukea kärjäoikeuden siviiliAIPAn osajilta.

Toinen rikososastojen työskentelyyn vaikuttava muutos oli 1.10.2023 voimaan tullut lainmuutos, jonka mukaan rikosasia, jossa on asianomistajana alle 18-vuotias henkilö, tulee käsitellä 30 vuorokauden kuluttua asian vireilletulosta. Lainmuutos vaatii merkittäviä toimintatapojen muutoksia perusrikososastoilla ja huolellista etukäteissuunnittelua yhteisistä toimintatavoista syyttäjien kanssa. Rikososastojen osastonjohtajat olivat merkittävässä asemassa suunnittelemassa uusia toimintatapoja syyttäjien kanssa tältä osin.

Tarkemmin näistä rikososastojen toimintaan vaikuttavista muutoksista kerrotaan jäljempänä toimintakertomuksessa.

Meitä kaikkia tarvitaan

Kärjäoikeuden tärkein voimavara on sen henkilöstö. Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen on sen vuoksi erityisen tärkeää. Toimenpiteitä henkilöstön työhyvinvoinnin lisäämiseksi on määrätietoisesti tehty myös vuoden 2023 aikana, mistä tarkemmin hallinnon katsauksessa.

Kärjäoikeuden perustehtävä on oikeusturvan antaminen Helsingin kaupungin alueella joutuisasti, laadukkaasti ja kohtuullisin kustannuksin. Tässä perustehtävässämme tarvitsemme kaikkien henkilöstöryhmien työpanosta. Jokainen meistä on tärkeä.

Lopuksi

Lainkäytön painopiste on kärjäoikeudessa. On sekä asiakkaiden että yhteiskunnan etu, että laadukkaan

oikeusturvan antaminen painottuu alioikeuteen. Koronapandemian jäljiltä olemme etenkin rikos- ja laajojen riita-asioiden osalta edelleen ruuhkautuneita. Olemme kuitenkin palaamassa uuteen normaaliin, joka sisältää muun muassa etätyöskentelyä ja sähköisen toimintatapojen hyväksikäyttöä. Vuosi 2024 tuo AIPAn myös rikosasioiden käsittelyyn.

Kärjäoikeus on selvinnyt tehtävistään niukasta perusrahoituksestaan ja työmäärään nähden riittämättömistä resursseista huolimatta hyvin. Suuri kiitos siitä kuuluu osaavalle ja sitoutuneelle henkilökunnallemme.

Omasta puolestani haluan kiittää teitä kaikkia lämpimästi yhteistyöstä kuluneen vuoden aikana.

Olkoon kokous, työryhmä tai tilanne mikä tahansa kohtaan aina ammattitaitoisen, sitoutuneen ja ystävällisen työtoverin. Tämä osoittaa minulle, että yhdessä selviämme myös tulevaisuuden haasteista.

SIRPA PAKKALA
laamanni

Lagmannens översikt

För Helsingfors tingsrätt var 2023 ett arbetsdrygt år, men övertygelsen om att vi är på väg i rätt riktning syns i all vår verksamhet. Detta påverkas inte enbart av att vi under två år i rad fått betydande tilläggsresurser med fast anställning både inom rättskipningen och på kansliet, utan också av det faktum att den långsiktiga utvecklingen av tingsrätten fortsatte också 2023.

◆ Tingsrättens verksamhet har under en lång tid lidit av att basfinansieringen till domstolsväsendet varit otillräcklig. På grund av den otillräckliga basfinansieringen och Helsingfors tingsrätts exceptionella ärenden är arbetssituationen vid tingsrätten för tillfället speciellt krävande. Tingsrättens ärenden är klart mera krävande än hos de övriga. Likaså har många särskilt omfattande ärenden koncentrerats till oss. De mätare som Domstolsverket (tidigare Justitieministeriet) använder för utvärdering av arbetsmängden vid tingsrätterna har tidigare inte klarat av att beakta den specialställning som Helsingfors tingsrätt har. Situationen förvärrades ytterligare av coronapandemin som började 2020 och orsakade inhiberingar i sessionsförhandlingarna.

Vid tingsrätten har den så kallade graden av eftersläpande ärenden för omfattande tvistemål redan i flera år varit hög. Med eftersläpningen i antalet ärenden avses förhållandet mellan ärenden som anhängiggjorts under året och antalet anhängiga ärenden. Det finns flera tingsrätter i Finland där eftersläpningen i antalet anhängiga omfattande tvistemål är under 50 %, medan eftersläpningen vid Helsingfors tingsrätt i nuläget är 109 % och tidigare till och med har varit över 150 %. Antalet anhängiga omfattande tvistemål började dock klart minska under 2023, när antalet avgöranden i omfattande tvistemål överskred antalet under året anhängiggjorda ärenden. Vi går alltså i rätt riktning – tack vare både personalen på de civilrättsliga avdelningarna och de extra resurser vi fått.

Vi har däremot inte lyckats minska antalet anhängiggjorda brottmål till den nivå de låg på före coronapandemin. En enskild tingsdomare har fortfarande så många anhängiga brottmål att vi är tvungna att lägga ner sådan tid som måste tas från basverksamheten, det vill säga att avgöra ärenden, enbart på dokumenthanteringen. Därför har vi förlagt av de tilläggsresurser som vi tilldelats också till brottmålsavdelningarna. Detta hjälper dock inte som enda åtgärd eftersom åklagarna inte på samma sätt har anvisat huvudstadsregionen tilläggsresurser.

Verksamhetens resultat

Tingsrättens resultatmål 2023 var att avgöra lika många mål som anhängiggörs. Totalt ankom 87 337 ärenden till tingsrätten och 72 382 ärenden avgjordes. I slutet av året fanns det 39 872 anhängiga ärenden. De senaste åren har antalet ärenden vid tingsrätten som helhet varierat mellan 75 000 och 90 000. Variationerna beror på den stora variationen i antalet summariska indrivningsärenden. År 2023 ankom 63 734 summariska indrivningsärenden.

den, det vill säga cirka 26 procent fler än året innan.

Under verksamhetsåret klarade tingsrätten inte av att uppnå de uppställda målen för produktivitet eller ekonomi. Produktivitetstalet var 84 och resurshushållningstalet 829 (exklusive lokalhyror). Båda siffrorna är något lägre än landets genomsnitt. De nämnda exceptionella verksamhetsförhållandena vid tingsrätten påverkade detta.

Behandlingstiderna inom de olika ämnesområdena, med undantag för brottmål och omfattande tvistemål, ligger på bra nationell nivå. Behandlingstiden för brottmål var 10,8 månader, medan den nationella behandlingstiden var 6,3 månader. Behandlingstiden för omfattande tvistemål var 13,5 månader, medan den nationella behandlingstiden var 10,2 månader. Tingsrättens behandlingstider inom dessa ämnesområden avviker dock inte anmärkningsvärt från de övriga tingsrätterna i huvudstadsregionen. Det bör därtill observeras att tingsrättens resultat var bra inom många andra ämnesområden, såsom summariska indrivningsärenden, ansökningsärenden och insolvensärenden.

En betydande andel av tingsrättens arbete är dessutom bundet till sådan verksamhet som Domstolsverkets mätare inte mäter. I och med att coronapandemin avklingat har tingsrätten under året igen besökts av ett stort antal internationella gäster och dessutom har tingsrätten gett utlåtan den i lagstiftningsprojekt och vår personal sitter som medlemmar i olika arbetsgrupper och projekt inom Domstolsverket eller Justitieministeriet. Vår yrkeskunniga personal har också varit aktivt involverad som utbildare och har planerat utbildningar i Domstolsverkets utbildningar.

Verksamhetens resultat under rådande exceptionella omständigheter kan anses vara minst tillfredsställande som helhet. För detta får vi tacka vår kompetenta personal. Närmare information om ärendemängderna, behandlingstiderna och andra nyckeltal finns i de bifogade statistikerna.

”

Verksamhetens resultat under rådande exceptionella omständigheter kan anses vara minst tillfredsställande som helhet. För detta får vi tacka vår kompetenta personal. Närmare information om ärendemängderna, behandlingstiderna och andra nyckeltal finns i de bifogade statistikerna.

Granskning av arbetsordningsreformen 2021

Under 2023 fanns det tid att utvärdera om det fanns behov att uppdatera den arbetsordning som trädde i kraft den 1 oktober 2021. Inom ramen för den reform av arbetsordningen som då trädde i kraft utökades bland annat antalet rättskipningsavdelningar från fyra till sex och tingsnotariernas administrativa placering ändrades så att de sitter på en avdelning åt gången. Detta medförde att många anställda fick lov att byta avdelning eller ämnesgrupp, ärenden flyttades från en avdelning till en annan och nya verksamhetsmetoder utvecklades eller instuderades. Det var en stor förändring och utvecklingen av verksamheten pågick fortfarande efter två år. Syftet med reformen av arbetsordningen var bland annat att personalledningen skulle vara närmare de anställda.

Den 21 februari 2023 tillsatte jag en arbetsgrupp för utvärdering av behoven att uppdatera den arbetsordning som trädde i kraft den 1 oktober 2021. Tingsdomare Jussi Sippola var ordförande och tingsdomare Assi Salminen sekreterare för arbetsgruppen. Arbetsgruppen hade dessutom medlemmar från alla avdelningar och personalgrupper. Arbetsgruppens rapport blev klar den 30 juni 2023. Utredningsarbetet visade att organisationsreformen 2021 varit lyckad och inga större uppdateringsbehov framkom. Arbetsgruppens största ändringsförslag var att varje rättskipningsavdelning bör ha åtminstone en biträdande avdelningschef för att det ska finnas tillräckligt med tid för ledning av personalen. Jag har därför fastställt den nya arbetsordningen, som trädde i kraft den 1 januari 2024, enligt vilken varje civilrättslig avdelning har en biträdande avdelningschef och varje brottmålsavdelning två biträdande avdelningschefer.

I årsberättelsen för 2021 redogjorde tingsdomare, avdelningschef Leena Söderholm för sina för-

*Tyngdpunkten för rättskipning ligger på tingsrätten.
Det gagnar både kunderna och samhället att tyngdpunkten för ett högklassigt
rättsskydd ligger på underrätten.*

väntningar när hon började arbeta som avdelningsscheff för avdelning 6 den 1 oktober 2021. Söderholm berättar senare i denna verksamhetsberättelse om hur hennes förväntningar har uppfyllts.

Utveckling av personalens kompetens

Tingsrätten har redan i flera år ansett både introduktion för personalen och utveckling av hela personalens kompetens vara viktigt. Efter arbete i en arbetsgrupp fastställde tingsrätten 2022 Principer för introduktion, som bland annat har resulterat i en veckolång introduktionsperiod i kundbetjäning för ny kanslipersonalen i början av anställningen samt en tanke om att avdelningarna ska samarbeta kring introduktionen av ny personal. Tingsrätten har också en utbildningsplanerare och en utbildningsplaneringsgrupp med medlemmar ur samtliga personalgrupper. Likaså hör verksamheten med ansvariga domare för rättskipningspersonalen inom de viktigaste ärendegrupperna till den etablerade verksamheten.

År 2023 lanserades projektet eOppiva, där syftet är att stöda personalens kompetensutveckling. I eOppiva-arbetsgruppen bereddes ibruktagandet av eOppiva vid respektive ämbetsverk och en projektanställd avlönades för projektet. Den projek-

tanställdas uppgift var att förbereda tingsrättens eOppiva-webbsida. Avsikten är att inte enbart ta i bruk eOppiva som introduktion för personalen, utan också för lagring av de administrativa anvisningarna för tjänstemännen och material i anknytning till rättskipningen.

Förberedelse för förändring vid brottnålsavdelningarna

Under 2023 präglades verksamheten vid brottnålsavdelningarna av förberedelserna inför två stora förändringar. Vi kände till att projektet AIPA kommer att upphöra under 2024 och att rikosAIPA tas i bruk före det sker. Under 2023 började vi redan i god tid förbereda oss på den kommande förändringen bland annat genom att utse en projektledare också för rikosAIPA. Samtliga tingsdomare och -sekreterare vid brottnålsavdelningarna deltog dessutom i kärnutbildningsdagar arrangerade av kärnutbildarna. Projektet rikosAIPA har dessutom fått synnerligen viktigt stöd också av dem vid tingsrätten som kan använda siviiliAIPA.

Den andra ändringen som påverkade arbetet på brottnålsavdelningarna var den lagändring som trädde i kraft den 1 oktober 2023, enligt vilken ett brottnål där målsägande är en person som inte

har fyllt 18 år ska behandlas inom 30 dygn från anhängiggörandet av ärendet. Lagändringen kräver betydande ändringar i arbetsformerna på basbrottnålsavdelningarna och omsorgsfull förhandsplanering av de gemensamma arbetsätten tillsammans med åklagarna. Här hade avdelningscheferna för brottnålsavdelningarna en viktig ställning vid planeringen av de nya verksamhetsformerna tillsammans med åklagarna.

Det finns en närmare beskrivning av hur dessa förändringar påverkar verksamheten på brottnålsavdelningarna längre fram i verksamhetsberättelsen.

Vi alla behövs

Personalen är tingsrättens viktigaste resurs. Därför är det speciellt viktigt att ta hand om personalens arbetshälsa. Även under 2023 har målmedvetna åtgärder vidtagits för förbättring av personalens arbetshälsa, vilket beskrivs närmare i förvaltningsberättelse.

Tingsrättens basuppgift är att trygga rättssäkerheten inom Helsingfors stads område snabbt, högklassigt och med rimliga kostnader. Vi behöver samtliga personalgruppers arbetsinsats för denna basuppgift. Varje anställd är viktig.

Slutligen

Tyngdpunkten för rättskipning ligger på tingsrätten. Det gagnar både kunderna och samhället att tyngdpunkten för ett högklassigt rättsskydd ligger på underrätten. Till följd av coronapandemin finns det fortfarande en speciellt stor eftersläpning med antalet oavgjorda brottnål och omfattande tvistemål. Vi håller dock på att återgå till det nya normala, som bland annat inkluderar distansarbete och utnyttjande av elektroniska metoder. Under 2024 införs AIPA också vid behandlingen av brottnål. Tingsrätten har klarat av sina uppgifter bra trots den knappa basfinansieringen och de otillräckliga resurserna i förhållande till arbetsmängden. Vår sakkunniga och engagerade personal ska ha ett stort tack för detta.

Jag vill för min del rikta ett varmt tack till er alla er för samarbetet under det gångna året. Jag möter alltid en yrkeskunnig, engagerad och vänlig kollega, oberoende av om det gäller ett möte, en arbetsgrupp eller vilken som helst annan situation. För mig visar detta att vi tillsammans kommer att klara av också framtida utmaningar.

SIRPA PAKKALA
lagman

Hallinnon katsaus

◆ Helsingin käräjäoikeuden vakinaisten virkojen määrä kasvoi vuonna 2023 merkittävästi. Käräjäoikeudessa työskenteli vuonna 2023 noin 380 virkamiestä. Käräjätuomarin uusia vakinaisia virkoja perustettiin 8 ja kärjäsihteerin virkoja 9. Vakinaisia käräjätuomarin virkoja virastossa oli 107, kansliahenkilökunnan virkoja 188 ja haastemiesten virkoja 50. Käräjäoikeuden ruuhkautuneen työtilanteen vuoksi käräjäoikeudessa työskenteli käräjätuomareita ja kärjäsihteereitä määräaikaissa tehtävissä. Lisäksi 21 kärjänotaaria suoritti tuomioistuinharjoittelun vuonna 2023. Käräjäoikeudessa oli myös korkeakoulu- ja tradenomiharjoittelijoita ja siviilipalvelushenkilöitä. Henkilöstön keski-ikä oli 44,8 vuotta. Henkilöstöstä noin 67 % oli naisia ja 33 % miehiä.

Vuoden 2021 työjärjestysuudistuksen tavoitteiden seuranta on jatkettu ja toimenpiteitä toiminnan kehittämiseen ja tarpeellisiin uudistuksiin on käynnistetty vuoden 2023 aikana. Osa uudistuksista tulee voimaan vasta vuonna 2024.

Henkilökunnan vaihtuvuus oli edelleen suurta. Kansliahenkilökunnan lähtöhalukkuuteen on vaikuttanut erityisesti matala palkkataso verrattuna työn vaativuuteen. Useita virkamiehiä eri osastoilta myös eläköityi vuonna 2023. Yleinen kilpailu osaavasta työvoimasta pääkaupunkiseudulla on aiheuttanut vaikeuksia ja viivästystä rekrytointiin. Ruuhkan purkuun osoitetut määrärahat ovat kuitenkin mahdollistaneet lisähenkilöstön palkkaamisen käräjäoikeuteen. Suuri vaihtuvuus ja uu-

”
Yleinen kilpailu osaavasta työvoimasta pääkaupunkiseudulla on aiheuttanut vaikeuksia ja viivästystä rekrytointiin.

det työntekijät ovat asettaneet haasteita erityisesti perehdytykselle ja uusien virkamiesten integrointiin osaksi käräjäoikeuden työyhteisöä. Jo vuonna 2021 käynnistettyä perehdytyksen uudistusta on jatkettu ja käräjäoikeudessa valmisteltiin työryhmätyöskentelyssä virastokohtaisen eOppivan käyttöönottoa. eOppiva on tarkoitus ottaa käyttöön perehdytyksen lisäksi myös erilaisten virkamiehiä

koskevien yleisten ohjeiden sekä myös lainkäyttöön ja substanssityöhön liittyvien ohjeiden tallennus- alustana. Käräjäoikeudessa on käynnissä hallinnollisten asioiden eOppivan luominen ja sivusto on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2024 alkupuolella. Esihenkilötyön ja johtamisen kehittämiseen ja osaamisen kasvattamiseen on panostettu edelleen vuonna 2023. Osastojen johtajien 360 arviointien purkaa ja ryhmätyöskentelyä jatkettiin. Myös esihenkilötapaamisia on jatkettu ja esihenkilöille on järjestetty koulutusta esimerkiksi virkanimityksiin liittyen. Myös osastojen johdon ja johtoryhmän säännöllisiä tapaamisia on lisätty ja sovittu vuosikello säännöllisille kehittämistilaisuuksille. Käräjäoikeuden henkilöstö on osallistunut aktiivisesti käräjäoikeuden järjestämään koulutukseen, ja Tuomioistuinviraston koulutukseen sekä ulkomaan koulutuksiin. Perustan koulutuksille ja osaamisen kehittämiseksi muodostaa tuomarikoulutuslautakunnan osaamisen kehittämisen strategia ja siihen perustuva Tuomioistuinviraston koulutustarjonta. Helsingin käräjäoikeus kuitenkin huolehtii henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä myös laajan omalla koulutustoiminnalla, jota suunnitellaan koulutuksen suunnitteluryhmässä. Koulutuksia järjestetään myös yhteistyökumppaneiden, kuten Helsingin hovioikeuden, muiden käräjäoikeuksien, yliopistojen ja Asianajajaliiton kanssa.

Käräjäoikeudessa vieraili vuoden 2023 kuluessa lukuisia määriä erilaisia ryhmiä ja delegaatioita. Käräjäoikeutta ja sen toimintaa esiteltiin vierai-

lijaryhmille Iso-Britanniasta, Japanista, Turkista ja Moldovasta sekä muutamille kansainvälisiin tilaisuuksiin pääkaupunkiseudulla osallistuville ryhmille. Käräjäoikeudessa järjestettiin myös Den Nordiska Rättegångstävlingen om de Mänskliga Rättigheterna, pohjoismainen oikeustapauskilpailu

Työhyvinvointiin panostettiin vuonna 2023. Käräjäoikeudessa järjestettiin useampia työhyvinvointiluentoja esimerkiksi työstä palautumiseen ja työssä jaksamiseen liittyen. Eri ryhmille järjestettiin defusing (henkinen ensiapu) -valmennusta kriisitilanteiden hallintaan. Käräjäoikeudessa järjestettiin myös osastokohtaisia virkistystilaisuuksia ja yhteisiä tapahtumia, kuten joulukahvit ja pikkujoulut. Merkittävä työergonomiaan liittyvä parannus oli istuntosalien henkilökunnan tuolien kilpailutus ja uusiminen. Syksyllä toteutettiin valtionhallinnon yhteinen työhyvinvointitutkimus VMBaro. Vastausprosentti käräjäoikeudessa oli 69 %, joka on edellisiin kyselyihin verrattuna korkea. Työhyvinvointikyselyn vastausten perusteella kokemukset ovat huomattavasti parantuneet edelliseen kyselyyn verrattuna.

Tiivis yhteistyö työterveyshuollon kanssa on jatkunut läpi vuoden. Työterveyshuolto on myös järjestänyt esimerkiksi ergonomiaan ja saliergonomiaan liittyvää koulutusta ja ohjausta käräjäoikeuden henkilökunnalle. Pelastusryhmän työskentelyä ja koulutusta on tiivistetty. Oikeustalossa järjestettiin ilman ennakkotietoa toteutettu koko Salmisaaren talon pelastus- ja evakuointiharjoitus.

Tilastot

Saapuneiden asioiden kokonaismäärässä oli selvää kasvua

◆ Kaikkien käräjäoikeudessa saapuneiden asioiden määrässä oli selvää nousua. Kokonaisuudessaan uusia asioita tuli Helsingin käräjäoikeudessa vuonna 2023 vireille 87 337 asiaa. Eroa edeltävän vuoden 72 422:een oli lähes 15 000 asian verran.

Tämä kehitys näkyy myös vuoden lopussa vireillä olevien asioiden kokonaismäärässä, joka on suunnilleen saman verran edeltävää vuotta suurempi. Tarkasteluvuoden lopussa vireille jäi lähes 40 000 asiaa, kun edellisvuonna luku oli noin 25 000.

Tällä perusteella voi jo päätellä, että vuoden aikana ratkaistujen asioiden määrä on pysynyt lähes samalla tasolla. Vuonna 2023 asioita ratkaistiin 72 382, kun edellisvuonna niitä ratkaistiin 72 513.

Lyhyesti voi todeta, että pääosan saapuneiden ja loppuvuonna vireille jääneiden asioiden määrän kasvusta selittävät muutokset summaaristen asioiden määrässä. Niiden osalta siirryttiin ennen koronavuosia 2020–2021 vallinneelle vuositasolle.

Rikosasioita saapui edellisvuotta suurempi määrä

◆ Uusia rikosasioita tuli vuonna 2023 vireille 8 255, kun niitä edeltävänä vuonna tuli vireille runsaat kuusisataa vähemmän eli 7 608. Tämä vajaan kymmenyksen nousu uusien juttujen määrässä ei edesauta jo aiemmin ruuhkautuneen juttutilanteen käsittelyä.

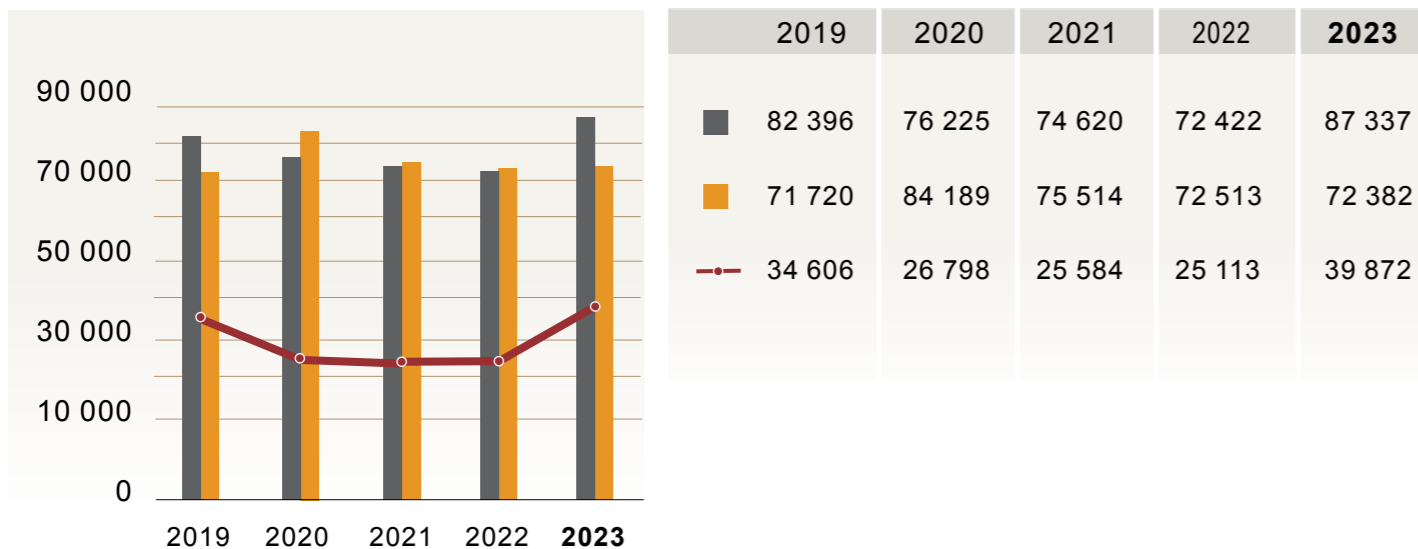
Rikosasioita on tarkasteluvuonna ratkaistu vähemmän kuin edellisvuonna. Kun rikosasioita vuonna 2022 ratkaistiin 8 110 kappaletta, ratkaistiin niitä tarkasteluvuonna 7 916. Ratkaisutahti riippuu aina kulloisenkin vuoden juttukannan laadusta,

sillä isompien juttujen kohdalla käsittely vie yleensä enemmän aikaa ja resursseja kuin pienempien rikosjuttujen.

Uusien juttujen määrän nousu ja vähentynyt ratkaisumäärä ovat saaneet vuoden lopussa olevien juttujen määrän kääntymään nousuun edellisvuodesta. Vireillä olevien rikosasioiden määrä on kuitenkin yhä selvästi suurempi kuin ennen koronapandemiaa. Vuoden 2019 lopussa vireillä oli 4 547 rikosasiaa, kun tarkasteluvuoden 2023 lopussa vastaava luku oli 6 663.

ASIAMÄÄRÄT 2019 - 2023

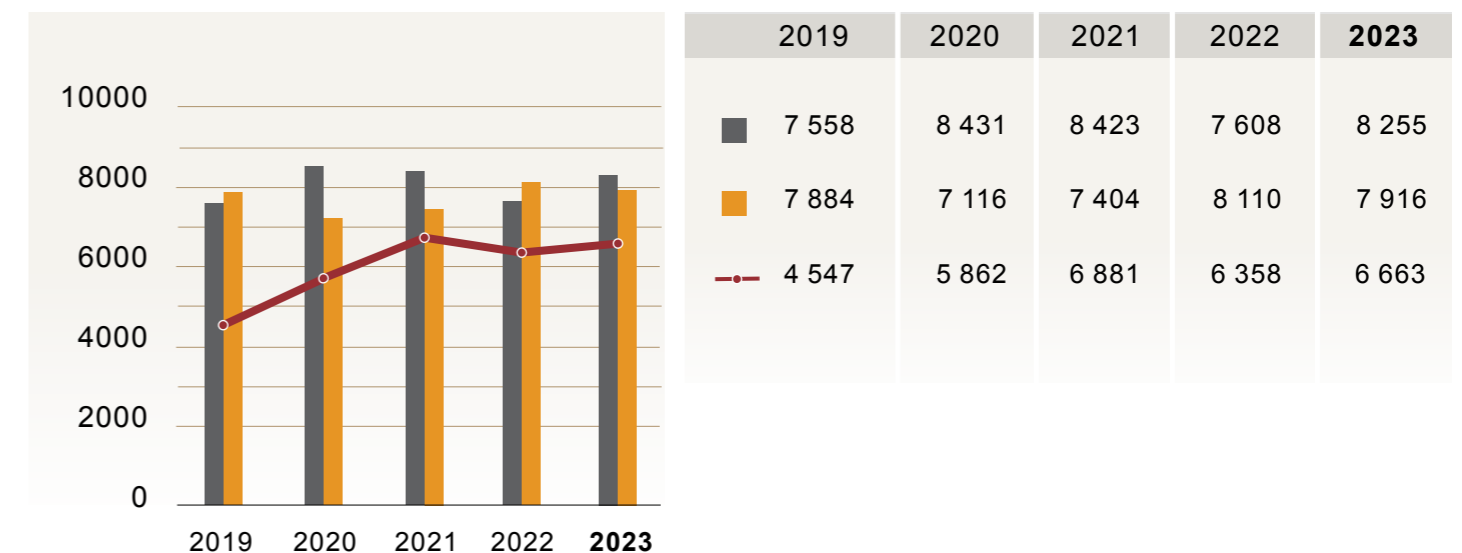
Antal av alla ärenden 2019-2023

■ Saapuneet Inkomna/Incoming
 ■ Ratkaistut Avgjorda/Decided
 - - Vireillä vuoden lopussa Anhängiga/Pending

RIKOSASIAT 2019-2023

Bråttmål 2019-2023

■ Saapuneet Inkomna/Incoming
 ■ Ratkaistut Avgjorda/Decided
 - - Vireillä vuoden lopussa Anhängiga/Pending

Laajoja riita-asioita ratkaistiin aiempaa enemmän

◆ Vireille tulleiden laajojen riita-asioden määrä vuonna 2023 oli 1 516 eli lähes sama kuin edeltävänä vuonna. Ennen koronavuosi vuonna 2019 laajoja riita-asioita tuli vireille 1 668, vuonna 2020 1 790 ja vuonna 2021 1 772.

Uusien asioiden määrä on siis laskenut koronavuosista, mikä näkyy myös vuoden lopussa vireillä olevien asioiden määrässä. Tätä on auttanut myös ratkaistujen asioiden määrän lisääntyminen. Rat-

kaisujen L-asioiden määrä tarkasteluvuonna oli 1 782, kun se edeltävänä vuonna oli 1 621.

Vuoden lopussa vireillä olevien asioiden määrä onkin nyt lähellä ennen koronapandemiaa vallinnutta tasoa. Tarkasteluvuonna vireillä oli vuoden lopussa 1 640 L-asiaa, kun vuonna 2019 niitä oli 1 876. Tilanne on merkittävästi kohentunut vuodesta 2021, jolloin vireillä oli vuoden lopussa 1 909 L-asiaa.

Summaaristen riita-asioden määrä kasvoi merkittävästi

◆ Summaaristen riita-asioden määrä nousi selvästi edellisvuodesta. Vuosina 2020–2022 saapuneiden summaaristen asioiden määrä on ollut runsaan 50 000:n tuntumassa. Tarkasteluvuonna 2023 tuli vireille 63 734 summaarista riita-asiaa, kun edeltävänä vuonna vireille tuli 50 688 uutta asiaa.

Tarkasteluvuonna vireille tulleiden asioiden määrässä siirryttiin lähelle ennen koronavuosi vallinnutta tilannetta. Vuonna 2019 vireille tuli 60 530 summaarista asiaa.

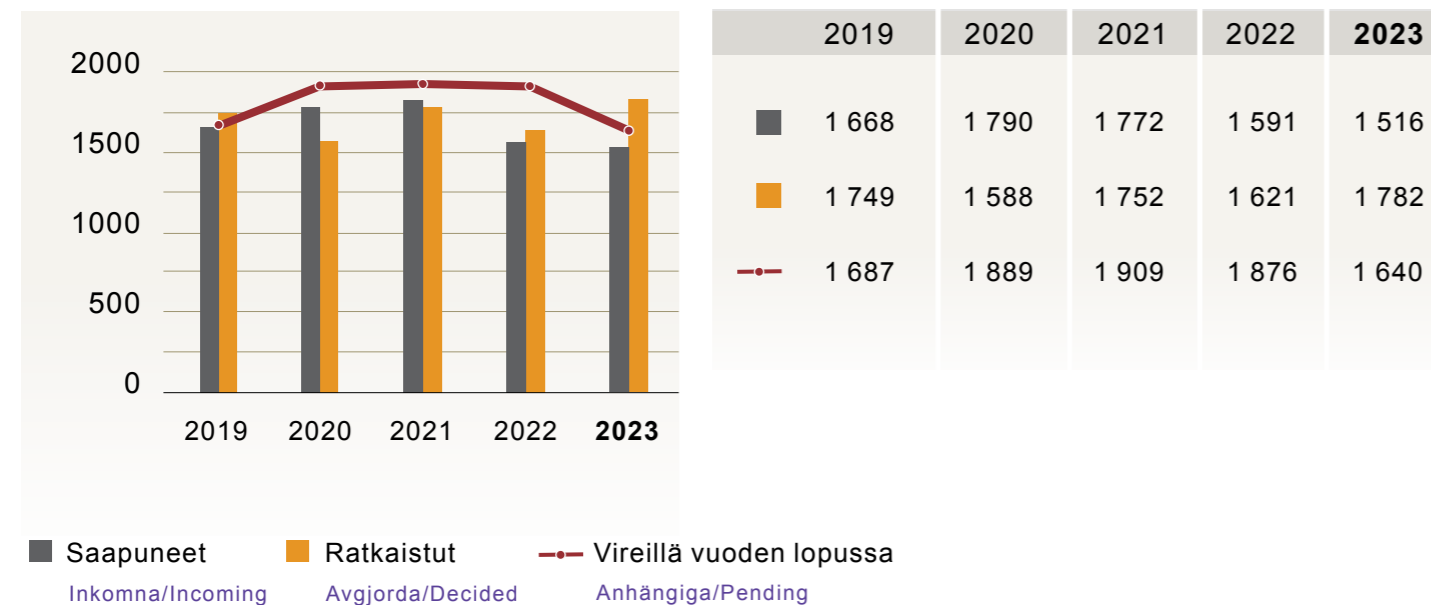
Ratkaistujen asioiden lukumäärä oli vuonna

2023 lähellä edellisvuoden tasoa. Silloin ratkaisuja annettiin 50 516, kun tarkasteluvuonna summaarisia riita-asioita ratkaistiin 49 518.

Vuoden lopussa vireillä olleiden summaaristen riita-asioden lukumäärä oli tarkasteluvuonna 27 228, mikä on yli kaksi kertaa suurempi luku kuin edeltävänä vuonna. Edellisvuonna vireille jäi vuodenvaihteessa vain 13 006 asiaa, mikä on kutakuinkin samalla tasolla kuin koronavuosina 2020–21. Tarkasteluvuonna tilanne on siis samantasoinen kuin ennen korona-aikaa. Vuoden 2019 lopussa summaarisia riita-asioita oli vireillä 24 195.

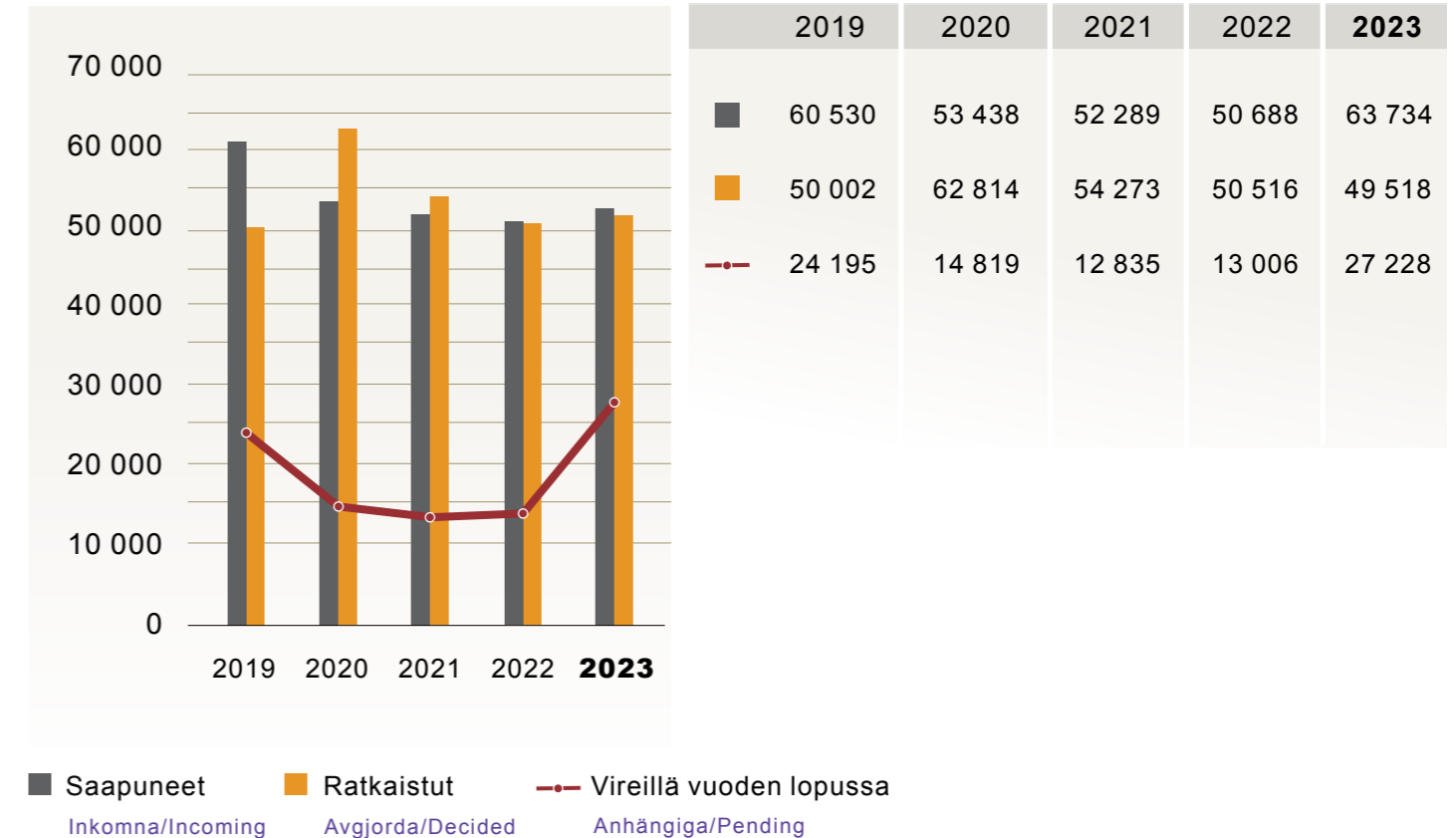
LAAJAT RIITA-ASIAT 2019-2023

Omfattande tvistemål 2019-2023

SUMMAARISET RIITA-ASIAT 2019-2023

Summariska ärenden 2019-2023

Lainsäädäntömuutos vauhditti rikososastojen toiminnan muutosta

Rikososastoilla pureuduttiin käsittelyaikojen lyhentämiseen. Tätä edellytti esimerkiksi lokakuun alusta voimaan tullut lainsäädäntömuutos alaikäisten rikosten uhrien osalta. Käräjäoikeudet ottavat oppia toistensa kehittämistoinnista ja tekevät monenlaista tehostamistyötä myös rikosprosessin eri toimijoiden kanssa.

◆ Perusrikososasto kolmen osastonjohtaja PETTERI PLOSILA, paljon kehittämistä tehtiin jälleen vuonna 2023. Mitä tarkoitti esimerkiksi rikoskalenterin uudistaminen?

Käytännössä se viittaa istuntojen sopimistapaan. Eri käräjäoikeuksissa on erilaisia järjestelmiä, ja Helsingissä istuntopäivät pyritään sopimaan kalenteriin mahdollisimman hyvissä ajoin. Toimintavuonna olemme muodostaneet aiempaa pienempiä tuomari-syyttäjä -ryhmiä, jotta peruuntuneiden istuntojen uudelleenjärjestely olisi mahdollisimman nopeaa.

Rikoskalenterin osalta kehitystyö jatkuu edelleen. Joissakin käräjäoikeuksissa on esimerkiksi sovittu kiinteät istuntopäivät tiettyjen syyttäjien kanssa, ja pienemmissä käräjäoikeuksissa tarkka ennakkosuunnittelu voikin olla helpompaa. Kun on näin iso käräjäoikeus ja reilu kolmannes istunnoista peruuntuu eri syistä, niin jokainen ymmärtää, että palapelin kokoaminen on ajoittain hyvin haastavaa.

Entä miten perusrikososasto sopeutui viime vuoden lainsäädäntömuutoksiin?

Nuorten asianomistajien asioiden käsittelyn osalta toteutui lainsäädännönmuutos lokakuun alussa. Se oli kaikille suuritöinen muutos.

”
Nuorten asianomistajien osalta juttupinoa pyrittiin saamaan pienemmäksi.

Myös poliisi ja syyttäjä joutuivat nopeuttamaan esimerkiksi alaikäisten rikoksen uhrien käsittelyaikataulua. Syyttäjä käsittelee kyseiset asiat kiireellisesti, ja kun ne saapuvat tänne, niin käräjäoikeuden on käsiteltävä ne 30 päivässä.

Kuinka yhteistyö syyttäjien kanssa on tämän osalta toteutunut?

Tähän muutokseen alettiin rikososastoilla sopeutumaan jo edellisvuonna. Mielestäni yhteistyö syyttäjien kanssa on ollut sujuvaa.

Jo alkuvuonna tiivistettiin kokouksia ja katsottiin etenkin näitä vanhempia tapauksia, jotta saisimme niitä jo alkuvuoden aikana käsiteltyä. Aina on odottamassa pino erilaisia rikosjuttuja, ja nuorten asianomistajien osalta juttupinoa pyrittiin saamaan pienemmäksi. Tavoitteena oli hyvissä ajoin siirtyä 30 päivän käsittelyaikoihin.

Mitä muutoksia tämä edellytti?

Varasimme istuntopäiviä hyvissä ajoin ja etenkin lokakuun jälkeen. Vuoden 2024 alusta alkaen eri rikososastoilla on joka kuukausi 21 kiinteää päivää nuorten asianomistajien jutuille. Meidän osastolla niitä on yksitoista ja toisella perusrikososastolla kymmenen.

Lainsäädäntömuutos on edelleen varsin uusi asia, ja yhteistyötä pitää edelleen kehittää esimerkiksi asianajajien suuntaan. Käräjäoikeudessaan me emme etukäteen tiedä, ketkä ovat avustajina, joten jo syyttäjän syyteharkinnan aikana olisi hyvä selvittää nämä asiat. Näin asianajajillakin olisi riittävästi aikaa sopeutua istuntoaikatauluihin.

Miten merkittävä tämä lainsäädännön tuoma muutos oli suhteessa aiempaan tilanteeseen?

Helsingin käräjäoikeudessa on jo aiemmin kiinnitetty huomiota esimerkiksi seksuaalirikoksen uhrien tai nuorten asianomistajien juttujen käsittelyaikoihin, mutta lainsäädäntömuutos toi syyttäjät ja poliisin mukaan tähän pyrkimykseen.

Kääntöpuolena on se, että muiden asiat joutuvat odottamaan vuoroaan, mutta jokainen varmaan ymmärtää, että lainsäätaja on perustellusti halunnut vahvistaa nuorten asemaa rikosjutuissa.

Eduskunnan lakivaliokuntahan on edellyttänyt, että asiaa seurataan ja tarvittaessa tähän muutokseen kohdennetaan lisäresursseja, jotta muiden

juttujen käsittelyajat eivät entisestään piteneisi. Vuoden 2023 aikana Tuomioistuinvirasto myönsi jonkin verran lisää tuomari- ja sihteeriresursseja vuodelle 2024. Se oli hyvin tarpeellista.

Onko lainsäädäntömuutos käytännössä hyödyttänyt haavoittuvassa asemassa olevia alaikäisiä?

Kyllä tämä on nopeuttanut asioiden käsittelyä. Se on aina hyödyllistä sekä nuorten vastaajien että rikoksen alaikäisen uhrin kannalta. Nuorten elämässä asiassa muuttuvat nopeasti, ja voi olla raskasta, jos rikosasia nousee esille vasta monen vuoden kuluessa tapahtuneesta.

Työjärjestysuudistuksen vaikutus siviiliosastojen toiminnan kehittämiseen

◆ Riita-osasto 6 on erikoistunut insolvenssiasioihin eli konkurssi-, yrityssaneeraus- ja yksityishenkilöiden velkajärjestelyasioihin. Näiden lisäksi osastolla käsitellään laajoja riita-asioita ja lapsiin liittyviä riitaisia hakemusasioita.

Insolvenssiasioden määrä on merkittävästi lisääntynyt viime vuosina vallitsevan taloustilanteen vuoksi. Osaston esihenkilöiden mukaan digitalisaatio, työtapojen kehittäminen ja työn organisointi ovat avainasemassa, kun yritetään estää käsittelyaikojen venyminen eri asiaryhmissä.

Riitaosasto 6 perustettiin kaksi vuotta sitten organisaatiouudistuksen yhteydessä. Miten asiat ovat sujuneet sen jälkeen, osastonjohtaja LEENA SÖDERHOLM?

Organisaatiouudistuksen yksi keskeinen tavoite oli kehittää henkilöjohtamista eli lähentää johtoa ja henkilökuntaa toisiinsa. Tähän olemme pyrkineet ja se näkyy jokapäiväisessä työskentelyssä muun muassa siten, miten osaston johto on tavoitettavissa, lähestyttävissä ja käytettävissä. Se on henkilökysymys, mutta myös aikakysymys. Henkilöstön kohtaamiseen ja ohjaamiseen on otettava aikaa. Henkilöjohtamista helpottaa suuresti se, että osastolla on työhönsä sitoutunutta ja osaavaa henkilökuntaa.

Suuri osa päivästä menee palavereihin ja päivittäisten asioiden läpikäymiseen. Päivän aikana tulee myös yllättäviä tilanteita, kun ihmisiä ilmaantuu

oven taakse hoitamaan erilaisia asioita. Kääntöpuolena on se, että pitkäkestoista keskittymistä vaativia työtehtäviä esimerkiksi lainkäyttöön liittyviä tehtäviä on voinut usein tehdä vasta virka-ajan jälkeen.

Vuoden 2024 alusta lukien osastolla on ollut myös apulaisosastonjohtaja, jonka vastuualueeseen kuuluvat insolvenssiasiat. Hänen tehtävänä on muun muassa huolehtia insolvenssiasioden osalta toiminnan kehittämisestä ja töiden tasaisesta jakaantumisesta sekä ohjeistuksen ajantasaisuudesta, mikä on osaltaan keventänyt osastonjohtajan työmäärää.

Lainkäyttöhenkilöstön työparina ja tiimeissä toimivat kärjäsihteerit. Miten heidän työtänsä on pyritty kehittämään, osastovastaava SINI VÄLIMÄKI?

Työjärjestystä on uudistettu vuodenvaihteessa 2024 ja samalla velkajärjestelykansliasta on luovuttu. Osa työparisihteeereistä on alkanut käsitellä velkajärjestelyasioita. Vastaavasti työparisihteeereiden määrää on voitu lisätä, kun osa velkajärjestelyasioiden valmistelijoina on siirtynyt työparisihteeereiksi.

Voi sanoa, että ihmisten työnkuva on monipuolistunut. Lisäksi kärjäsihteerityö on tiimiytetty siten, että osa sihteeereistä työskentelee velkajärjestely- ja osa yrityssaneeraustiimissä. Tiimien vetäjät seuraavat työtilannetta ja muun muassa järjestelävät sijaistuksia.

Kärjäsihteerit ovat monen asian osaajia, mutta palkkatason vuoksi sihteereiden vaihtuvuus on kärjäoikeudessa ollut suurta. Palkkataso määräytyy talon ulkopuolelta, mutta miten talon sisällä voi parantaa työhyvinvointia?

Perehdytykseen tulee panostaa. On tärkeää, että uudet kärjäsihteerit otetaan hyvin vastaan ja he tuntevat itsensä tervetulleiksi taloon. Osastolla on hyvä työilmapiiri ja kiireisten työtehtävien keskellä voi aina kysyä työkaverilta neuvoa ja saada apua työtehtävien hoitamiseen. Olemme myös järjestäneet yhteistä toimintaa työajan ulkopuolella.

Monessa asiaryhmässä on siirrytty sähköisesti käsiteltäviin asiakirjoihin ja esimerkiksi AIPA-järjestelmä on merkittävästi helpottanut etätyön tekemistä. Itse AIPAA pitää vielä kehittää, mutta olemme oppineet elämään sen huonojenkin ominaisuuksien kanssa.

On myös tärkeää, että esihenkilökoulutusta on koko ajan tarjolla. On hyvä kerrata tuttujakin asioita, jotka liittyvät esimerkiksi työajan hallintaan tai varhaiseen puuttumiseen. Itse koen, että minulla on esihenkilönä nykyään aiempaa paremmat mahdollisuudet panostaa työhyvinvointiin.

Lakimieskoulutuksen saaneet notaarit ovat ajoittain julkisuudessa valittaneet kovasta työtaakasta kärjäoikeuden harjoittelun aikana. Miten tähän huutoon on pyritty vastaamaan, osastonjohtaja Leena Söderholm?

Notaarit käsittelevät osastollamme konkurssi- ja velkajärjestelyasioita, joiden osalta meillä on mahdollisuus vaikuttaa heidän työmääräänsä ja seurata töiden edistymistä. Riita- ja rikospuolella notaareista vastaavat apulaisosastonjohtajat seuraavat kunkin notaarin kokonaistyömäärää ja työssä jak-

samista. He ovat tarvittaessa yhteydessä, jos jonkun notaarin osalta on tarvetta keventää työmäärään.

Konkurssi asioiden käsittelyn aloitusta on aikaistettu kahdella viikolla, jolloin edellisen erän notaarit ovat vielä riitaosastolla neuvomassa käytännön asioissa ja helpottamassa uuteen asiaryhmään perehtymistä. Kullekin notaarille on myös osoitettu konkurssi asioihin oma sihteeri samoin kuin notaareiden velkajärjestelyasiat on keskitetty tietyille sihteereille, mikä osaltaan helpottaa notaareiden työskentelyä.

Notaareiden määrän lisääminen ja harjoittelusuunnitelman muuttaminen tulevat tuomaan muutoksia niin notaareiden, tuomareiden kuin sihteereiden työskentelyyn velkajärjestely- ja konkurssi asioiden osalta ja edellyttävät tältä osin toiminnan kehittämistä. Mahdolliset muutokset pyritään ennakoimaan ajoissa sekä päivittämään ohjeet ja antamaan tarvittava koulutus etupainotteisesti.

Leena Söderholm, mitä voit kertoa käsittelyajoista tavalliselle kansalaiselle, joka haluaa ratkaisun esimerkiksi kiinteistönsä hometaloriitaan?

Käsittelyajat ovat valitettavan pitkiä. Kärjäoikeudessa on systemaattisesti kehitetty tuomioistuinsovittelevia, jolla on pystytty nopeuttamaan laajojen riita-asioiden käsittelyä ja ratkaisemista. Riitaisista lapsiasioistahan merkittävä osa käsitellään nykyään asiantuntija-avusteisissa follo-sovittelevissa.

Tuomareiden työtapoja ja -käytänteitä on myös pyritty kehittämään käsittelyaikojen lyhentämiseksi. Olemme järjestäneet osastolla työpajatyyppejä tilaisuuksia, joissa tuomarit ovat välittäneet toisilleen hyväksi havaitsemiaan työtapoja ja -käytänteitä muun muassa juttujen aikatauluttamiseen ja nopeaan haltuunottoon liittyen.

”

Kullekin notaarille on osoitettu konkurssi asioihin oma sihteeri samoin kuin notaareiden velkajärjestelyasiat on keskitetty tietyille sihteereille, mikä osaltaan helpottaa notaareiden työskentelyä.

Rikos-AIPAn käyttöönottoon valmistaudutaan huolella

AIPA-tietojärjestelmä on laajentumassa rikosasioihin vuonna 2024. Toimintavuonna henkilökuntaa alettiin valmistella tietojärjestelmän tuloon. Rikos-AIPA muuttaa työtapoja ja korvaa kolme muuta tietojärjestelmää.

Helsingin käräjäoikeudessa Rikos-AIPAn käyttöönoton valmistautumiseen ja koulutusten suunnitteluun on erityisesti panostettu. Talon sisältä on nimetty Rikos-AIPA -hankkeelle kaksi projektipäällikköä, jotka ovat käräjätuomari Jenni Lilja ja kärjäsihteeri Heidi Holmberg.

◆ Uusien tietojärjestelmien käyttöönoton viivästymät ovat valitettavan yleisiä valtionhallinnon IT-hankkeissa. Näin on käynyt myös Rikos-AIPAn kanssa.

- Motivaatio koulutusten osallistumiseen on voinut välillä rakoilla, kun täyttä varmuutta järjestelmän käyttöönottoaikataulusta ei ole, toteaa käyttöönottoa käräjäoikeudessa valmistellut kärjäsihteeri Heidi Holmberg.

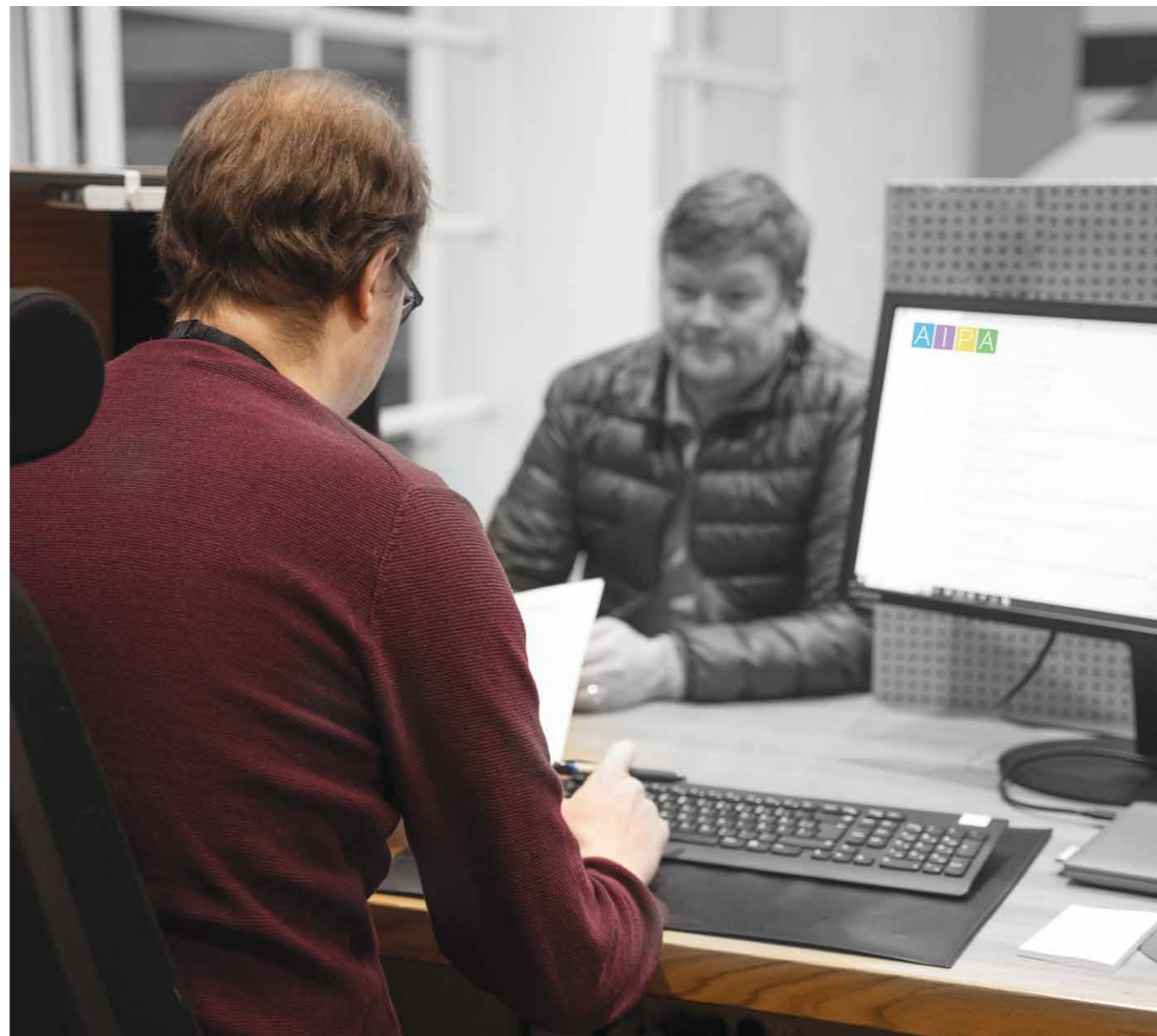
- Myös huolista ja odotuksista on hyvä keskustella, jotta kaikki pysyvät varmasti muutoksessa mukana. Kun tietojärjestelmä viivästyy ja alkuperäisestä tilausvaiheesta alkaa olla aikaa, niin käyttöönotto-vaiheessa ei välttämättä kyetä vastaamaan kaikkiin uusimpiin tarpeisiin.

- Monia toimintoja, joihin nyt käytössä olevassa Ritussa on totuttu, ei AIPAn käyttöönotto-vaiheessa saada järjestelmään, toteaa AIPA-asioista vastaava käräjätuomari Jenni Lilja.

- Toiveena kuitenkin on, että parannuksia olisi tulossa nopealla aikataululla AIPAn seuraavissa versioissa ja päivityksissä.

Työtapoja ja kapasiteettia mietitään

Tähän mennessä rikospuolen henkilökunnalle on tarjottu lähinnä yleistä perehdytystä järjestelmään. Koulutuksen osalta yksityiskohtiin päästään vasta, kun käyttöönotto on ovelta.

Kärjäsihteeri Heidi Holmberg muistuttaa, että työtavat- ja menetelmät tulevat muuttumaan koko rikospuolen henkilökunnalla. Sisäisessä työtapatyöryhmässä, jossa on edustus kaikista henkilöstöryhmistä ja osastoilta, käydään hyvinkin tarkasti läpi kärjäsihteerien, notaarien ja käräjätuomarien keskinäistä työnjakoa ja mitä toimenpiteitä on järkevää tehdä missäkin jutun vaiheessa.

Jatkossa ennen istuntoja on jonkin verran aiempaa enemmän kirjattavaa, mutta toisaalta jälkitöistä poistuu arkistoinnin työvaihe.

- On tärkeää, että emme siirrä vanhoja työtapoja uuteen tietojärjestelmään, jotta voimme tehostaa toimintaamme, Heidi muistuttaa.

- Jatkossa työntekoa helpottavat esimerkiksi yksittäisen jutun asiakirjojen löytyminen yhdestä paikasta ja etätyömahdollisuuksien laajentuminen, kun kaikki aineisto on sähköisenä.

Järjestelmän suorituskyky on herättänyt etukäteen jonkin verran huolta, koska aiemmin käytössä ollut riita-asioiden AIPA-järjestelmällä on ajoittain ollut kapasiteettiongelmia.

- Monet rikosasiaryhmät ovat kiireisesti käsiteltäviä, joten tehokas työskentely ei saisi jumittaa AIPAn toimintaongelmiin, käräjätuomari Jenni Lilja toteaa.

- Mielenkiinnolla odotamme keväällä 2024 Itä- ja Pohjois-Suomessa alkavan käyttöpilotoinnin kokemuksia.

Summary

◆ In 2023, Helsinki District Court had a staff comprising of approximately 380 persons. Permanent staff of the court consisted of 107 judges, 188 clerical and administrative staff and 50 process servers, in addition to which there were several temporary positions for judges and clerical staff due to the existing backlog. Permanent new positions were granted 8 positions for judges and 9 positions for office personnel.

There were also 21 trainee judges, who completed their traineeship. Average age of court staff was 44,8 years. Out of judges, 67 % were women and 33 % men.

For years, the Court's operations have been hindered by lack of basic funding. The longstanding insufficiency of basic funding in conjunction with the court's exceptional case-profile has led to significant challenges. Helsinki District Court deals with much more demanding cases than other district courts, as well as with an exceptionally large number of particularly massive cases.

The metrics used by the National Courts Administration for analysing courts' caseloads has not earlier been able to account for these particularities in the caseload of Helsinki District Court. These problems have been further exacerbated by the coronavirus pandemic, which forced trials to be postponed.

Nowadays, the degree of congestion measures the relation between the pending matters versus the incoming matters. Degree of congestion for the civil matters has been far over hundred percent in Helsinki District Court. At the same time, there

”

The average duration of criminal proceedings in the court was 10,8 months, while the national summary average was 6,3 months. While the process times of Helsinki District Court are noticeably longer than the national average, they do not differ significantly from those of other courts in the Greater Helsinki area.

are several district courts where this ratio is under 50 percent. During the year 2023, this ratio has developed favorably, as more civil matters have been resolved compared to the number of incoming matters.

Unfortunately, the pending criminal matters have not yet reached the level of the pre-corona years. Thanks to new resources more judges has started to solve the criminal matters, but unfortunately the National Prosecution Authority has not given as many prosecutors to the capital region as needed.

In 2023, Helsinki District Court received 87 337 new cases and decided 72 382 cases. At the end of the year, there were 25 113 cases pending. The number of new cases per year has been between 75 000 and 90 000 in recent years, fluctuation being mainly due to the fluctuating number of summary proceedings.

The average duration of criminal proceedings in the court was 10,8 months, while the national summary average was 6,3 months. For civil disputes, the average duration was 13,5 months, while the national average was 10,2 months.

While the process times of Helsinki District Court are noticeably longer than the national average, they do not differ significantly from those of other courts in the Greater Helsinki area. It is also worth noting, that Helsinki District Court has performed well in several other case types, such as summary proceedings, petitionary matters and insolvency cases.

HELSINGIN KÄRÄJÄOIKEUS

HELSINKI DISTRICT COURT